

**DE MARIENE ISOPODE *CYMODOCE TRUNCATA* LEACH,
1814, IN NEDERLAND GEVONDEN**

door

L. B. HOLTHUIS

Rijksmuseum van Natuurlijke Historie, Leiden

Met 1 figuur

Op 1 januari 1962 vonden de heren G. Heerebout en B. Smulders op het strand van Oranjezon, Walcheren, een aangespoelde glazen drijver. Tussen het door teer bevulde touwwerk van deze drijver werd een kleine pissebed aangetroffen, die bij determinatie een wijfje bleek te zijn van *Cymodoce truncata* Leach, een soort die nog niet eerder van ons land vermeld is. Deze soort behoort tot de familie Sphaeromatidae.

De mannetjes van *Cymodoce truncata* (fig. 1a) zijn onmiddellijk te herkennen aan het telson, dat in drie duidelijke brede tanden eindigt en op de bovenzijde 2 grote tanden draagt. De wijfjes gelijken meer op *Sphaeroma*, maar ook hier is de achterrand van het telson drie-tandig, hoewel de middelste tand in dorsaal aanzicht (fig. 1b) de twee zijtanden bedekt. De uitstekende mediane tand onderscheidt de soort evenwel onmiddellijk van de Nederlandse *Sphaeroma* soorten.

Cymodoce truncata heeft een grote verspreiding. De soort is bekend van de Middellandse Zee, de Azoren, Marokko en van de Atlantische kust van Europa noordwaarts tot het Kanaal. In Groot Brittannië is de soort bekend van de zuid- en westkust (van het eiland Wight tot aan de Shetland Eilanden), terwijl zij ook aan de kusten van Ierland aangetroffen is. Uit de Noordzee was de soort nog niet bekend.

Het lijkt zeer waarschijnlijk dat het Nederlandse exemplaar uit het Kanaal afkomstig is en hier door stromingen op zijn glazen drijver heen gedreven is.

Sinds de publicatie in 1956 van het Isopoden deel van de serie Fauna van Nederland (Holthuis, 1956) is een aantal isopoden soorten in of bij Nederland gevonden, die nog niet eerder van ons land vermeld waren. Deze soorten zijn:

Anilocra physodes (Linnaeus, 1758); familie Cymothoidae. Zie Holthuis, 1972: 21, pl. 1.

Eurydice affinis Hansen, 1905; familie Cirolanidae. Zie Wolff, 1966: 223, figs. 1, 2a, 3a.

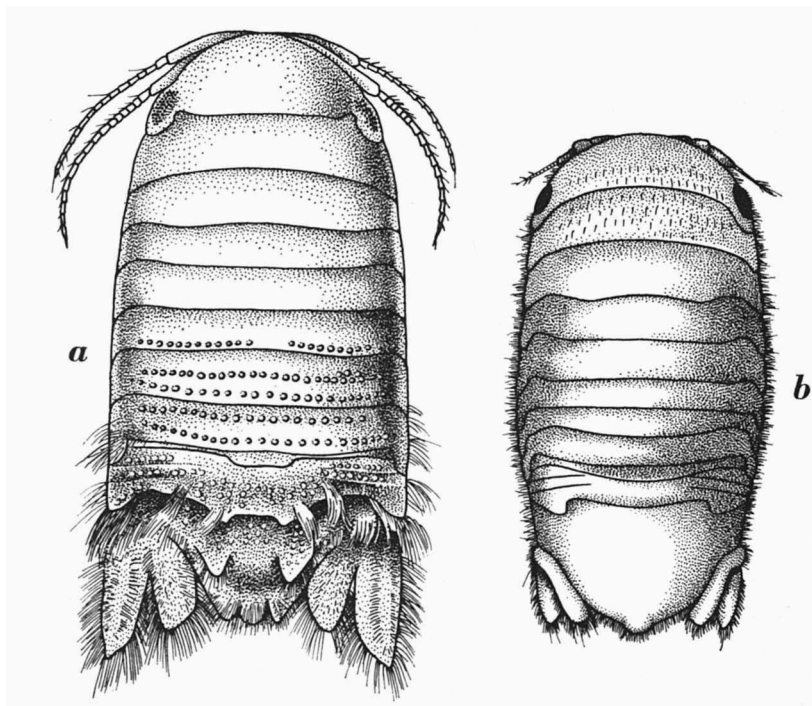

Fig. 1. *Cymodoce truncata* Leach. a, ♂ (naar Torelli, 1930); b, ♀ (naar Omer-Cooper & Rawson, 1934).

Eurydice spinigera Hansen, 1890; familie Cirolanidae. Zie Wolff, 1966: 226, fig. 3c, d; Van der Baan & Holthuis, 1969: 355.

Idotea metallica Bosc, 1802; familie Idoteidae. Zie Van der Baan & Holthuis, 1969: 358.

Proasellus cavaticus (Leydig, 1871); familie Asellidae. Zie Henry, 1974: 222, figs. 1, 2, 4.

Proasellus hermaliensis (Arcangeli, 1938); familie Asellidae. Zie Henry, 1974: 223, figs. 2, 3, 4.

Verder gaf Prud'homme van Reine-de Jager (1966: 2, 3, figs. 1, 2) aan dat de soort *Jaera albifrons* Leach, 1814 (familie Janiridae) in Nederland vertegenwoordigd is door twee ondersoorten: *Jaera albifrons ischiosetosa* Forsman, 1949 en *J. a. syei* Bocquet, 1950.

De opgave van De Vos & Stock (1956: 136) dat materiaal van *Limnoria tripunctata* Menzies, 1951, gevonden werd in een op 16 januari 1954 aangespoelde plank aan het Noordzeestrand tussen Zandvoort en Bloemendaal, berust op een vergissing: de soort *Limnoria quadripunctata* Holthuis, 1949, werd bedoeld.

SUMMARY

A female specimen of *Cymodoce truncata* Leach, 1814, was found washed ashore on a glass float at the beach near Oranjezon, on the island of Walcheren (prov. Zeeland, the Netherlands). This forms the first record of the species for the southern North Sea. The animal probably originates from the Channel area and has been transported north by currents.

LITERATUUR

- BAAN, S. M. VAN DER & L. B. HOLTHUIS, 1969. On the occurrence of Isopoda in the surface plankton in the North Sea near the lightship "Texel". — Netherlands Journ. Sea Res., 4 : 354-363.
- HENRY, J. P., 1974. Sur la présence d'Aselles hypogés aux Pays-Bas: *Proasellus cavaticus* et *Proasellus hermallensis* (Crustacea, Isopoda, Asellota). — Bull. zool. Mus. Amsterdam, 3 (24) : 221-228, figs. 1-4.
- HOLTHUIS, L. B., 1956. Isopoda en Tanaidacea (KV). In: H. BOSCHMA, Fauna van Nederland, 16 : 1-280, figs. 1-89.
- , 1972. De isopode *Anilocra physodes* (Linnaeus, 1758) voor de Nederlandsche kust gevonden. — Zool. Bijdr. Leiden, 13 : 21-23, pl. 1.
- OMER-COOPER, J. & J. H. RAWSON, 1934. Notes on the British Sphaeromatidae (Crustacea Isopoda). — Rep. Dove mar. Lab., (2) 2 : 22-58, pls. 1-6.
- PRUD'HOMME VAN REINE-DE JAGER, H., 1966. The distribution of the subspecies of *Jaera albifrons* Leach (Crustacea, Isopoda, Asellota) in the Netherlands. — Beaufortia, 14 (164) : 1-4, figs. 1, 2.
- TORELLI, B., 1930. Sferomidi del Golfo di Napoli. Revisione degli Sferomoidi mediterranei. — Pubbl. Staz. zool. Napoli, 10 (3) : 297-343, textfigs. 1-19, pls. 8-11.
- VOS, A. P. C. DE & J. H. STOCK, 1956. On commensal Ostracoda from the wood-infesting isopod *Limnoria*. — Beaufortia, 5 (55) : 133-139, figs. 1-21.
- WOLFF, W. J., 1966. Notes on *Eurydice* (Isopoda, Flabellifera) from the Netherlands. — Zool. Meded. Leiden, 41 (14) : 221-227, figs. 1-3.